

The Project is funded
by the European Union

GRANT SCHEME FOR IMPLEMENTATION OF PROJECTS FOR INCREASING
THE COMPETITIVENESS OF THE BENEFICIARY COUNTRY
Project: Innovation Hub: Comparative Advantage for Greater Competitiveness
Contract no. 12-7324/1

Анализа на бариерите кои ги попречуваат иновациите во МСП

Август 2018

Author: U-M-F Training

Disclaimer

Views and comments in this material are of the authors only and do not necessarily reflect the official opinion of the Contractor, the Government of Republic of Macedonia, or the European Union.

TABLE OF CONTENTS

1. EXECUTIVE SUMMARY РЕЗИМЕ.....	3
2. ЦЕЛ	4
3. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ.....	5
4. ЦЕЛНИ ГРУПИ	6
5. МЕТОДОЛОГИЈА.....	6
4. НАОДИ	7
4.1. ОПШТИ ПОДАТОЦИ.....	7
4.2. ВИДОВИ БАРИЕРИ КОИ ГО ПОПРЕЧУВААТ ПРОЦЕСОТ НА ИНОВАЦИИ ВО МСП	14
4.3. НАЈВАЖНИ БАРИЕРИ КОИ ГО ПОПРЕЧУВААТ ПРОЦЕСОТ НА ИНОВАЦИИ ВО МСП	18
4.4. ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА КАКО ПРЕЧКА ЗА РАЗВОЈ НА ИНОВАТИВНОСТА.....	22
4.5. ОСЛОБОДУВАЊА ОД ДАНОКОТ НА ДОБИВКА КАКО ПРЕДУСЛОВ ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НАЈ ИНОВАТИВНОСТА.....	26
5. ЗАКЛУЧОЦИ, ПРЕПОРАКИ.....	30
6. АНЕКСИ	32
ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ.....	34
ИСТРАЖУВАЊЕ И РАЗВОЈ – ВЛОЖУВАЊА ВО РАЗВОЈ НА ИНОВАТИВНИОТ КАПАЦИТЕТ	34
ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОДДРШКА	35

1. РЕЗИМЕ

Анализата на бариерите кои ги попречуваат иновациите во МСП е изработена како дел од активностите на проектот финансиран од ЕУ "Виртуелен Иновативен центар (Hub): компаративна предност за поголема конкурентност", имплементиран од Фондацијата за развој на мали и средни претпријатија од Куманово. Таа има за цел да ги процени бариерите кои го попречуваат иновативниот капацитет на малите и средни претпријатија (МСП) кои треба да се надминат доколку сакаат целосно да го искористат својот иновативен потенцијал.

Покрај земањето во предвид на деловното опкружување на МСП во земјата, анализата на иновативниот капацитет, како и најдобрите практики од други земји, услугите во Виртуелниот Центар за иновации ќе се развиваат врз основа на резултатите од овој прашалник, особено со фокусирање на знаењето и подобрување на вештините на МСП во областа на иновации.

Прашалникот беше дистрибуиран до 79 претставници на МСП од трите селектирани региони – 26 Вардарски регион, 25 Скопски регион и 28 Североисточен регион, како и до десет институции за поддршка на МСП. Сите од нив беа директно контактирани, а прашалникот се состоеше од следниве прашања:

- 1) Кои видови на бариери го попречуваат процесот на иновации во вашето претпријатие?
- 2) Наведете ги петте најважни бариери за процесот на иновации во вашето претпријатие
- 3) Дали развојот на иновативни идеи е попречуван од некои законски бариери?
- 4) Дали доколку постојат даночни иземања, би ги зголемиле вашите вложувања во иновации и истражување и развој?

Врз основа на наодите, изведени се следниве заклучоци и препораки:

Заклучоци:

- Со оглед на тоа што личните карактеристики, како и несоодветното лидерство се наведени како најмалку важни бариери за поттикнување на иновативните процеси може да се заклучи дека постои ниско ниво на самокритичност кај испитаниците.
- Најчести бариери за иновативноста се оние од надворешна природа, кое се гледа од одговорите и на првото и на второто прашање. Тоа доведува до заклучок дека претставниците на МСП вината за нивната ниска иновативност ја лоцираат надвор од нивните претпријатија.
- Постои разлика во однос на идентификување на главните пречки кои го попречуваат процесот на иновациите, помеѓу МСП и Институциите за нивна поддршка. За разлика од МСП, кои недостатокот на ресурси го сметаат за најголема пречка за иновациите,

претставниците на Институциите за поддршка на МСП, сметаат дека главна бариера која го попречува развојот на иновации се несоодветните човечки ресурси. Следна по важност е фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки. Недостатокот на ресурси е една од помалку важните бариери, заедно со непостоење на систем за поттикнување на иновации и недостаток на стратешко планирање и немање визија.

- Во однос на законската регулатива како бариера за попречување на иновативноста, како и за ефектите од евентуално ослободување од данок на добивка не постојат разлики помеѓу мислењата на МСП и Институциите за нивна поддршка.

Препораки:

1. Иако по одредени прашања постојат разлики помеѓу интервјуираните МСП во трите региони, сепак регионалните специфичности не се толку значителни за да се даваат посебни услуги на регионално ниво.
2. Поради фактот што постојат разлики во перцепцијата за одредени бариери за иновации, помеѓу МСП и Институциите што го поддржуваат нивниот развој, неопходно е интензивирање на комуникацијата и зајакнување на меѓусебната соработка. Затоа покрај давањето на редовни услуги кои ќе се развијат врз основа на најдобрите практики од други слични институции, како и анализите направени во рамките на овој проект (Анализа на бариерите на МСП, Анализа на иновативниот капацитет), Виртуелниот Центар (Hub) за Иновации треба да посвети посебно внимание на подобрување на соработката помеѓу МСП, Институциите за поддршка на МСП и научно-истражувачки центри.
3. Поради тоа што е евидентна тендецијата да се лоцира вината за недоволна иновативност надвор од рамките на претпријатијата, неопходно е да се посвети особено внимание на едукација на менаџерите за важноста од поттикнување на иновативноста како средство за зголемување на нивната конкурентност.
4. Виртуелниот Центар за Иновации треба да се насочи кон отклонување на идентификуваните бариери, преку креирање на услуги врз основа на специфилните потреби на МСП, а не само врз база на најдобрите практики од други земји со сосема друг екосистем за поддршка на МСП.

2. ЦЕЛ

Следејќи ја општата цел на проектот, зголемување на конкурентноста на малите и средни претпријатија во Североисточниот, Скопскиот и Вардарскиот регион, преку воведување на иновативни пристапи во нивното деловно работење, подобрување на иновативните вештини, креирање на иновативна култура и подобрување на соработката со научните институции, оваа Анализа на бариерите кои ги попречуваат иновациите во МСП има за цел да ги идентификува

главните пречки и предизвици со кои МСП се соочуваат и кои можат да бидат адресирани со новосозданиот Виртуелен Центар за Иновации.

3. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ

Во Република Македонија има околу 70.000 активни МСП, од кои само околу 400 имаат воведено иновации за производи, организација и маркетинг во 2014 година. Целните региони опфаќаат околу 50% од сите активни МСП во земјата. Со оглед на динамичното опкружување, конкурентноста на малите и средните претпријатија зависи од брзината со која може да се презентираат нови производи на пазарот. Иновацијата претставува активност која ги поврзува постоечките ресурси со нови капацитети за создавање на ресурси. Иновацијата понекогаш може да резултира со сосема нов, непознат производ или замена на некоја постоечка функција за поефикасно и успешно работење. Малите и средните претпријатија имаат потенцијал да бидат поиновативни од поголемите фирми, поради нивната флексибилност и нивната способност за брзо и ефикасно интегрирање на пронајдоците создадени од нивните развојни активности.

Повеќето од малите и средни претпријатија во целните региони имаат пристап до информации и можности за вмрежување со други институции поврзани со иновации. Сите овие иницијативи се поддржани од страна на Владата или донаторски организации кои се присутни во земјата, но сепак и покрај тоа иновативните капацитети се на многу ниско ниво. Изведените анализи и истражувања покажуваат дека постои потреба од структуриран и одржлив пристап кон ова прашање, бидејќи изолираните мерки за поддршка досега не резултираа со голем успех. Ова е причината зошто сегашниот проект се надградува врз сознанијата и претходно научените лекции и претходните активности во истата област.

Можноста за создавање единствена платформа за иновации во целните региони е од суштинско значење, но исто така од голема важност е и можноста за претставување на потенцијалите на оваа платформа пред партнерите и корисниците од другите региони. Пилот обуките, работилниците, инфо сесиите и други настани и размена на информации претставуваат најсоодветен пристап за мобилизирање на иновативните потенцијали.

Општата цел на проектот е да се придонесе кон зголемување на конкурентноста на МСП во Вардарскиот, Скопскиот и Североисточниот плански регион, преку следниве специфични цели:

1. Воведување на иновативни пристапи во деловните операции на МСП
2. Подобрување на вештините за иновации
3. Создавање на иновативна култура во МСП
4. Подобрување на соработката помеѓу МСП и научно-истражувачките институции

Проектот е во тесна поврзаност со концептот на ЕУ за ткн. “паметна специјализација” (smart specialization), напорите на Владата на Република Македонија да ги поддржува иновациите преку

Фондот за Иновации и Технолошки Развој, како и Регионалните Стратегии за Иновации во трите избрани региони.

4. ЦЕЛНИ ГРУПИ

Поради својата комплексност проектот генерално опфаќа неколку целни групи - сопственици, менаџери и професионалци во МСП во септираниите региони на Република Македонија, заедно со претставници на невладини организации, академија и јавен сектор.

Анализата на бариерите кои ги попречуваат иновациите во МСП е насочена кон најмалку 75 менаџери или вработени во МСП, односно по 25 од Вардарскиот, Скопскиот и Североисточниот плански регион.

Втората целна група се претставници од најмалку 10 Институции за поддршка на МСП (Универзитети, Стопански комори, деловни здруженија, кластери на МСП итн., кои одговорија на некои од прашањата во рамките на оваа Анализа, но од нивна перспектива. Од оваа целна група се очекува да воспостави оддржливо партнерство со малите и средните претпријатија, со цел зајакнување на институционалните капацитети за иновациите во секој од трите региони.

Крајни корисници се вработените во МСП како и жителите на трите избрани региони (Вардарски, Скопски и Североисточен), во кои живеат повеќе од 50% од вкупното население на Република Македонија.

Потребите на целната група се идентификувани врз основа на анализи на постоечки документи каде е евидентно дека менаџерите, сопствениците и вработените во МСП немаат доволно знаење и практични вештини за воведување на иновации во нивните активности. Преку овој проект на малите и средните претпријатија ќе им се обезбедат релевантни знаења и информации за подобро искористување на средствата на ЕУ што им се достапни на нивните компании и постигнување на подобри конкурентни предности заснована на иновации.

5. МЕТОДОЛОГИЈА

Пред основање на Виртуелен Центар за Иновации, во рамките на активностите на овој проект, изготвена е Анализа на бариерите кои ги попречуваат иновативните активности во МСП, заедно со Анализата на јазот на иновативниот капацитет. За таа цел, развиен е прашалник, кој е дистрибуиран до 79 МСП во три региони (Вардарски регион – 26, Скопски регион – 25 и Североисточен регион – 28), кои се директно контактирани (затоа стапката на одговор е 100%).

Прашалникот се состои од следниве прашања:

- 5) Кои видови на бариери го попречуваат процесот на иновации во вашето претпријатие?
- 6) Наведете ги петте најважни бариери за процесот на иновации во вашето претпријатие
- 7) Дали развојот на иновативни идеи е попречуван од некои законски бариери?

- 8) Дали доколку постојат даночни иземања, би ги зголемиле вашите вложувања во иновации и истражување и развој?

Некои од прашањата се дистрибуирани и до десет Институции за поддршка на МСП (универзитети, стопански комори, деловни здруженија, кластери на МСП итн.), кои дадоа мислење за проблемите и иновативниот капацитет на МСП од сопствена перспектива.

Освен електронска пошта, дополнителни методи за собирање на податоци кои беа користени при изработка на оваа Анализа, се полуструктурирани лични интервјуа со претставници на целните групи. Наодите од овие две анализи ќе претставуваат основа за развој на услуги на Виртуелниот Центар за Иновации, кој е планирано да се воспостави во рамките на овој проект, врз основа на потребите на МСП.

4. НАОДИ

Во овој дел од Анализата секое од прашањата ќе биде анализирано според следнава структура:

- Добиени одговори од МСП во сите три региони (вкупно)
- Добиени одговори по регион
- Споредба помеѓу регионите
- Институции за поддршка на МСП

Резултатите од анализата на секое од прашањата ќе бидат прикажани графички.

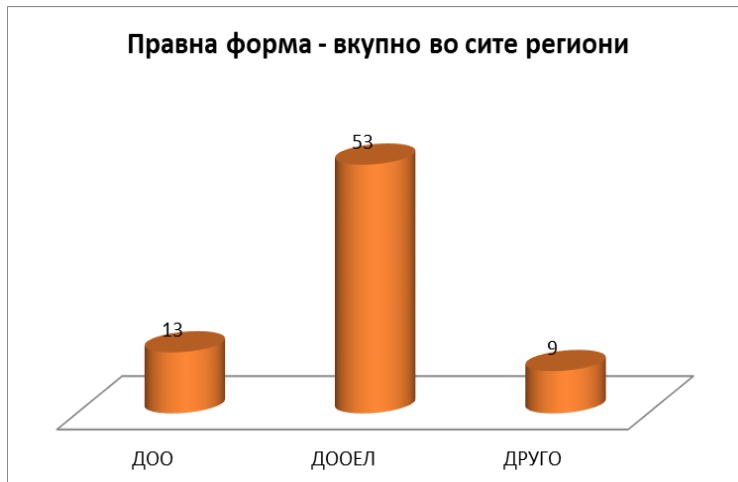
4.1. ОПШТИ ПОДАТОЦИ

Подолу ќе бидат претставени структурата на интервјуираните МСП врз основа на нивната правната форма на основање, сопственост (основачки капитал) и број на вработени.

Правна форма

МСП во сите региони

Слика 1. Правна форма на МСП вкупно во сите три региони

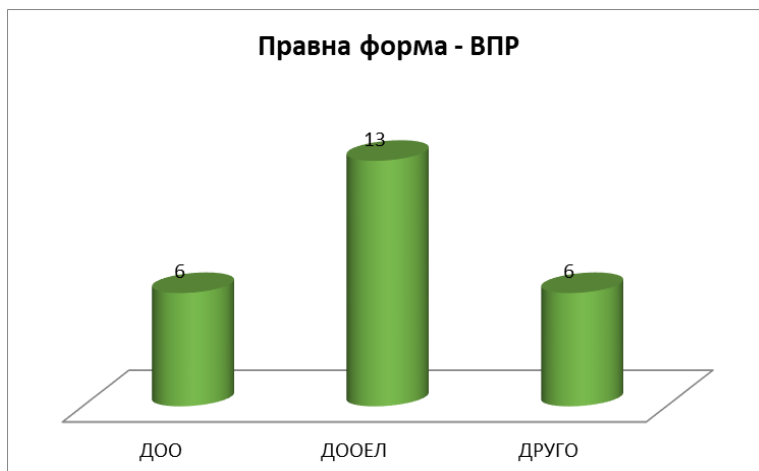

Скоро три четвртини од МСП во сите три региони (71%) се регистрирани како Душтво со ограничена од едно лице (ДООЕЛ) , 17% се Друштво со ограничена одговорност (ДОО), а кај останатите, кои означиле “Друго“ се регистрирани како Трговци Поединци (ТП)

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

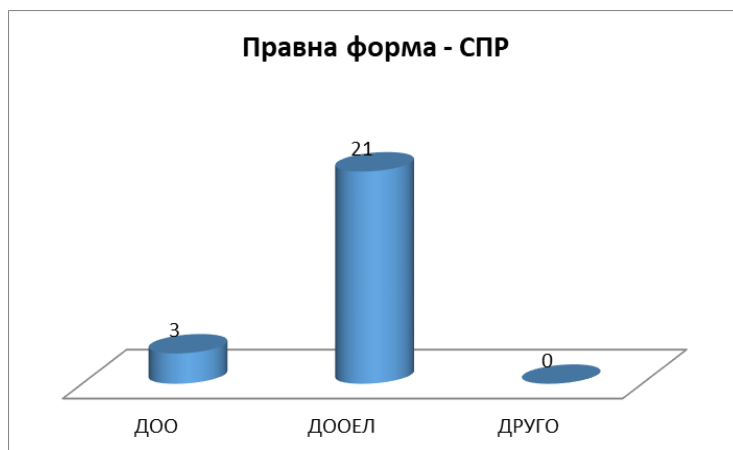
Слика 2. Правна форма на МСП во Вардарски регион

Скопски плански регион

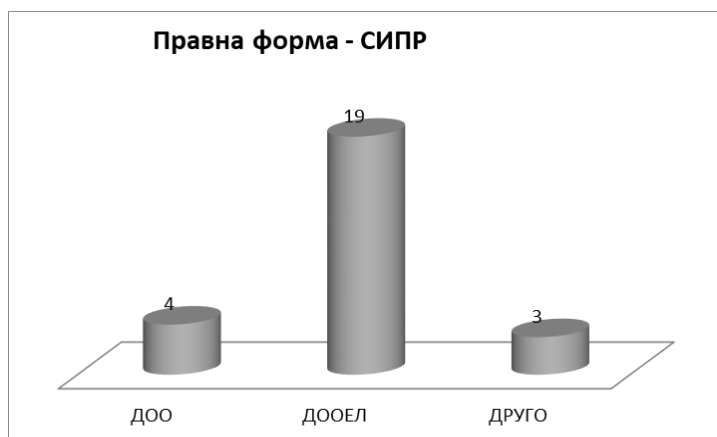
Слика 3. Правна форма на МСП во Скопски регион

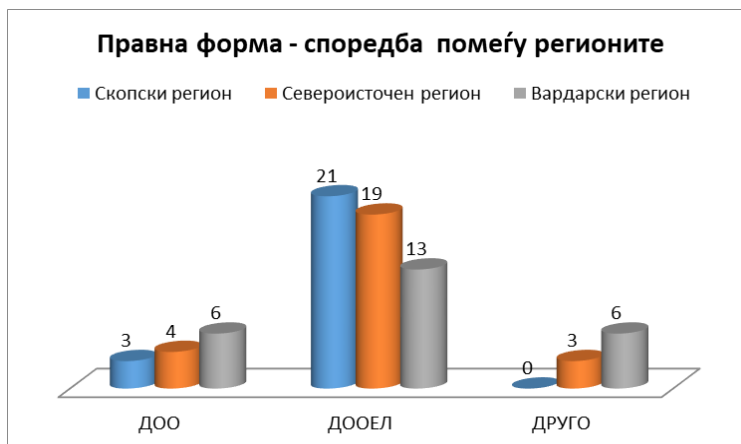
Североисточен плански регион

Слика 4. Правна форма на МСП во Североисточен регион

Споредба помеѓу регионите

Слика 5. Правна форма на МСП - споредба помеѓу регионите

Најголем дел од Друштвата со ограничена одговорност основани од едно лице (ДООЕЛ) се лоцирани во Скопскиот плански регион

Вид на сопственички капитал

МСП во сите региони

Слика 6. Вид на сопственост на МСП вкупно во сите три региони

Со исклучок на две МСП кои се во мешовита сопственост, останатите се основани со домашен капитал (97%)

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

Слика 7. Вид на сопственост на МСП во Вардарски регион

Скопски плански регион

Слика 8. Вид на сопственост на МСП во Скопски регион

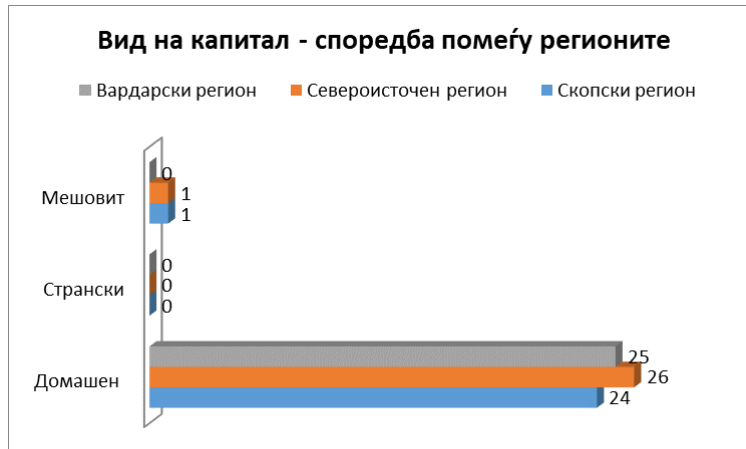
Североисточен плански регион

Слика 9. Вид на сопственост на МСП во Североисточен регион

Споредба помеѓу регионите

Слика 10. Вид на сопственост на МСП - споредба помеѓу регионите

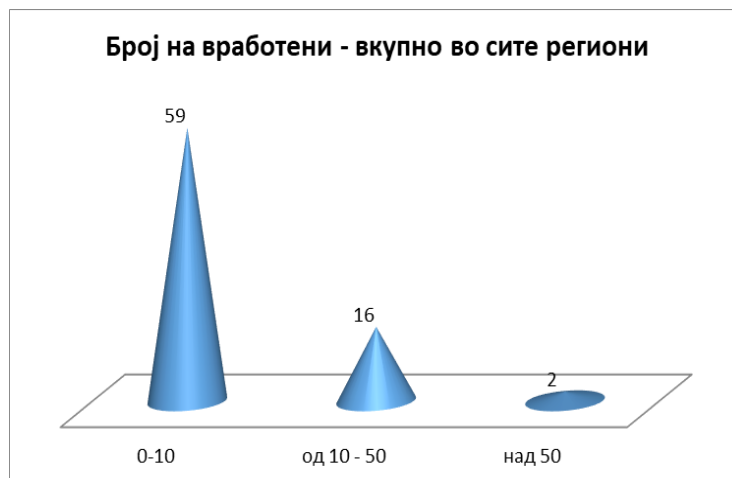

Помеѓу регионите не постои значителна разлика во однос на сопственичката структурата на МСП кои се вклучени во оваа Анализа.

Број на вработени

МСП во сите региони

Слика 11. Број на вработени во МСП вкупно во сите три региони

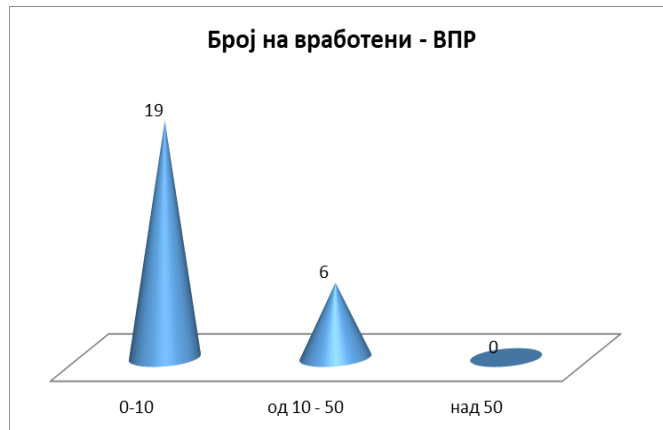

Повеќе од три четвртини од интервјуираните МСП во сите три региони (77%) имаат најмногу 10 вработени, што ги става во категоријата микро претпријатија, додека 21% се мали претпријатија со од 10-50 вработени. Останатите 2,5% се средни, со над 50 вработени.

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

Слика 12. Број на вработени во МСП во Вардарски регион

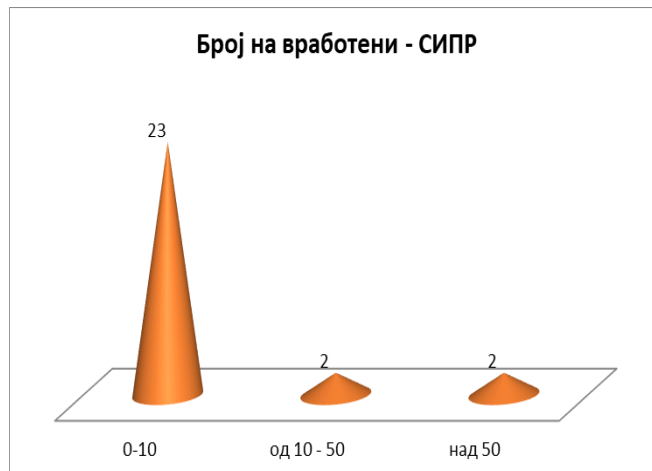
Скопски плански регион

Слика 13. Број на вработени во МСП во Скопски регион

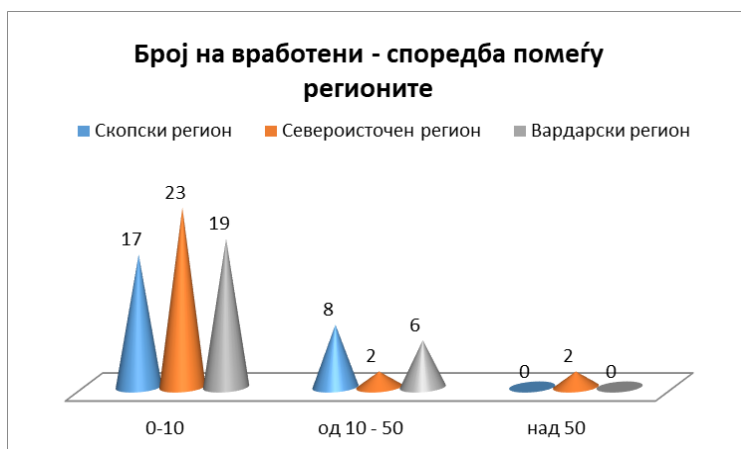
Североисточен плански регион

Слика 14. Број на вработени во МСП во Североисточен регион

Споредба помеѓу регионите

Слика 15. Број на вработени во МСП - споредба помеѓу регионите

Помеѓу регионите не постои значителна разлика во однос на бројот на вработени кај МСП кои се вклучени во оваа Анализа.

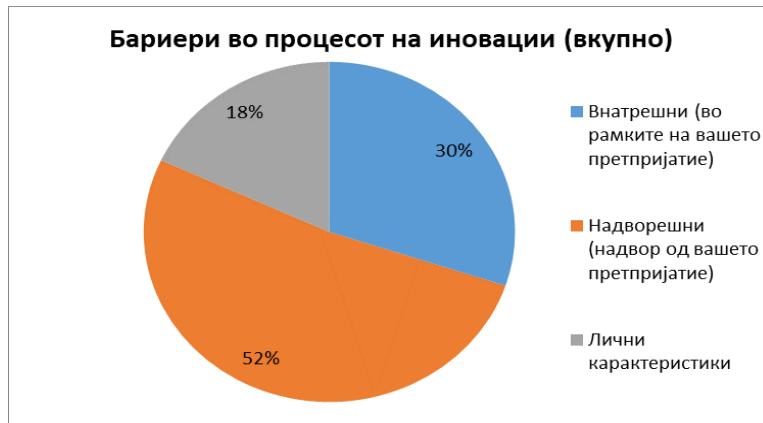
4.2. ВИДОВИ БАРИЕРИ КОИ ГО ПОПРЕЧУВААТ ПРОЦЕСОТ НА ИНОВАЦИИ ВО МСП

Прашање 1 – Наведете кои видови бариери повеќе го попречуваат процесот на иновации во вашето претпријатие

- Внатрешни (во рамките на вашето претпријатие)*
- Надворешни (надвор од вашето претпријатие)*
- Лични карактеристики*

МСП во сите региони

Слика 16. Видови на бариери во процесот на иновации во сите три региони

Според добиените одговори од повеќе од половина вклучените МСП од сите региони (52%), главните бариери кои го попречуваат процесот на иновации се од надворешна природа. 30% од нив сметаат дека бариерите се резултат на внатрешни фактори, во рамките на претпријатијата, а само 18% главната пречка за иновациите ја бараат во личните карактеристики на основачот или на менаџерот.

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

Слика 17. Видови на бариери во процесот на иновации во Вардарски регион

Во Вардарскиот плански регион претставниците на МСП одговориле со поголема доза на самокритика, така што покрај надворешните фактори (45%), 36% го навеле човечкиот фактор, односно личните карактеристики на менаџерите како главна бариера за иновациите.

Скопски плански регион

Слика 18. Видови на бариери во процесот на иновации во Скопски регион

Во Скопскиот плански регион 56% од испитаниците сметаат дека надворешни фактори влијаат на бариерите за иновации, 33% сметаат дека главните бариери се од интерна природа и се наоѓаат во рамките на претпријатијата, а 11% ги навеле личните карактеристики како пречка.

Североисточен плански регион

Слика 19. Видови на бариери во процесот на иновации во Североисточен регион

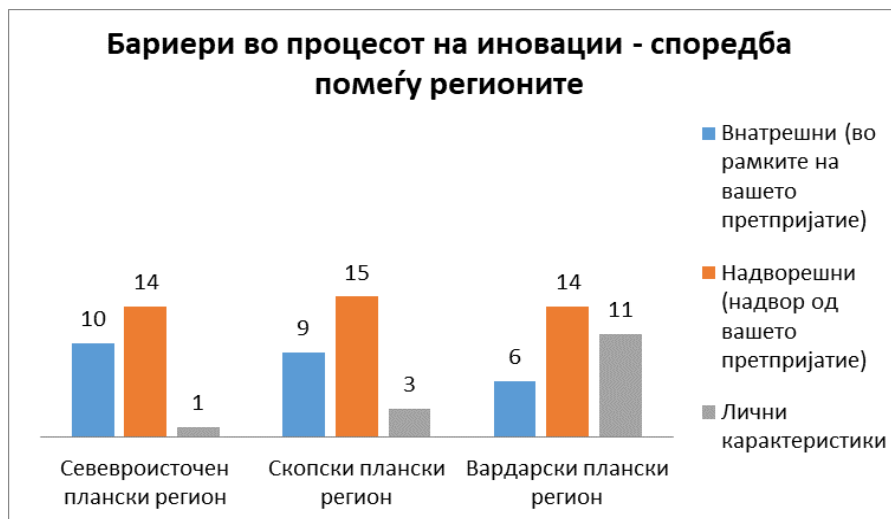

Слична тенденција на лоцирање на бариерите надвор од рамките на претпријатијата, постои и во Североисточниот регион (56%). 40% сметаат дека главните бариери за иновации се интерни, а само 4% причините за попречување на иновациите ги наоѓаат во личните карактеристики.

Споредба помеѓу регионите

Слика 20. Видови на бариери во процесот на иновации - споредба помеѓу регионите

Најсамокритични се претставниците на МСП од Вардарскиот регион каде што 73% сметаат дека личните карактеристики на менаџерите се главна бариера за иновативните процеси.

Институции за поддршка на претпријатија

Слика 21. Видови на бариери во процесот на иновации според Институциите за поддршка на МСП

За разлика од претставниците на МСП, спред 50% од Институциите за поддршка на МСП, бариерите за иновации се од внатрешна природа, 30% сметаат дека личните карактеристики се пречка, а 20%, односно една петина ги навеле надворешните фактори како главни бариери за иновации.

4.3. НАЈВАЖНИ БАРИЕРИ КОИ ГО ПОПРЕЧУВААТ ПРОЦЕСОТ НА ИНОВАЦИИ ВО МСП

Прашање 2 - Наведете пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации во вашата компанија

- Фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки
- Недостаток на ресурси
- Несоодветно лидерство
- Организацииска култура на избегнување на ризик
- Непостоење на систем за поттикнување на иновации
- Несоодветни човечки ресурси (недостаток на знаење и вештини)
- Недостаток на ефектна комуникација помеѓу вработените
- Недоволна интеракција со клиентите и пазарот
- Преголема специјализација
- Недостаток на креативност и нови идеи
- Страв и отпор кон промени
- Недостаток на стратешко планирање и немање на визија

МСП во сите региони

Слика 22. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП во сите три региони

Недостатокот на ресурси се смета за убедливо најголема бариера која го попречува процесот на иновации. Таа има двојно повеќе од останатите бариери - 69, наспроти 31 – непостоење на систем за поттикнување на иновации. Како трета бариера по важност е наведена организациската култура на МСП, карактеризирана со избегнување на ризици. Најмалку важни бариери според испитаниците се несоодветното лидерство и недостаток на ефектна комуникација помеѓу вработените.

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

Слика 23. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП во Вардарски регион

Во Вардарскиот регион недостатокот на ресурси е идентификуван убедливо како најважна бариера за попречување на иновациите (19 одговори). Следна по важност е организациската култура сколона кон избегнување на ризик (13). Трета е недостаток на креативност и нови идеи, но со многу помалку гласови (4)

Скопски плански регион

Слика 24. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП во Скопски регион

Во Скопскиот регион испитаниците исто така го истакнале недостатокот на реурси како најважна бариера за попречување на иновациите (23 одговори). Следна по важност е несоодветни човечки ресурси (16), а потоа се четири бариери со еднаков број на гласови (12) – фокус на краткорочни резултати, непостоење на систем за поттикнување на иновации, недоволна интеракција со клиенти на пазарот и страв и отпор кон промени

Североисточен плански регион

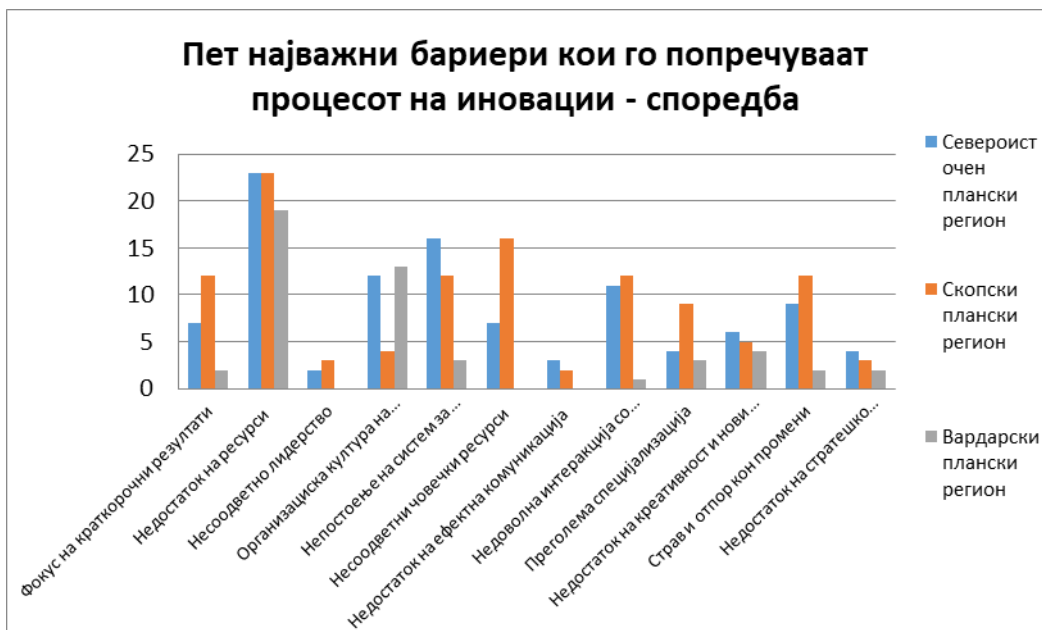
Слика 25. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП во Североисточен регион

Во Североисточниот регион испитаниците исто така го истакнале недостатокот на реурси како најважна бариера за попречување на иновациите (23 одговори). Следна по важност е непостоење на систем за поттикнување на иновации (16), а на трето место е недоволна интеракција со клиенти на пазарот (11). Најмалку важна според интервјуираните МСП е несоодветно лидерство.

Споредба помеѓу регионите

Слика 26. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП – споредба помеѓу регионите

Во однос на недостатокот на ресурси не постои значителна разлика помеѓу регионите. Испитаниците од сите три региони ја ставаат таа бариера убедливо на прво место. Кај испитаниците од Скопскиот регион, несоодветните човечки ресурси имаат повеќе од двојно повеќе гласови од Североисточниот регион, а во Вардарскиот регион ниеден од испитаниците не ги навел како бариера.

Институции за поддршка на претпријатија

Слика 27. Пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации на МСП според Институциите за поддршка на МСП

За разлика од МСП, претставниците на Институциите за поддршка на МСП, несоодветните човечки ресурси ги сметаат за главна бариера која го попречува развојот на иновации. Следна по важност е фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки. Недостатокот на ресурси е петта по важност бариера, заедно со непостоење на систем за поттикнување на иновации и недостаток на стратешко планирање и немање визија.

4.4. ЗАКОНСКАТА РЕГУЛАТИВА КАКО ПРЕЧКА ЗА РАЗВОЈ НА ИНОВАТИВНОСТА

Прашање 3 - Дали развојот на иновативноста е попречуван од одредени законски бариери (регулатива)?

- Да
- Не

Доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете кои се тие:

МСП во сите региони

Слика 28. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП во сите три региони

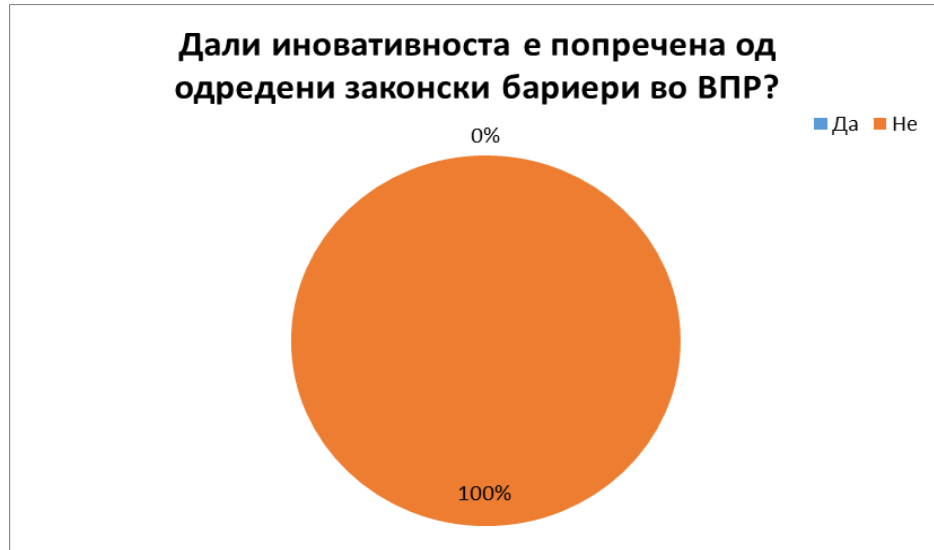
84% од испитаниците од МСП во сите три региони сметаат дека законската регулатива не претставува бариера за поттикнување на иновациите. Оние 16% кои сметаат дека постојат законски бариери или фактори кои се поврзани со законска регулатива или администрација, ги навеле следниве:

- Недоволно транспарентна јавна администрација
- Недоволно јасни и прецизни закони
- Многу закони несоодветни, комплицирана регулатива и администрација.
- Несоодветна администрација, немање доволно разбирање од страна на банките за унапредување и воспоставување на иновации т.е. Финасирање недостаток од соодветен кадар кој ќе помогне во однос на примена на иновациите
- Комплицирани закони и бирократија
- Премногу даноци и давачки во фазата додека иновацијата сеуште во првична фаза
- Комплицирана процедура и постапка
- Комплицирана администрација
- Комплицирани закони и голема процедура

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

Слика 29. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП во Вардарски регион

Сите претставници на МСП од Вардарскиот плански регион, без исклучок изјавиле дека законската регулатива не претставува никаква пречка за воведување на иновативни активности во претпријатијата.

Скопски плански регион

Слика 30. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП во Скопски регион

Две третини од испитаниците во Скопскиот регион сметаат дека иновативноста на МСП е попречувана од одредени бариери поврзани со законската регулатива.

Североисточен плански регион

Слика 31. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП во Североисточен регион

Повеќе од четири петини, односно 88% од испитаниците во Североисточниот регион сметаат дека иновативноста на МСП е попречувана од одредени бариери поврзани со законската регулатива.

Споредба помеѓу регионите

Слика 32. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП – споредба помеѓу регионите

Постои очигледна разлика помеѓу перцепцијата на испитаниците од Вардарски и Скопски плански регион, која се смета дека не е резултат на различното регионално

опкружување туку коинциденција, затоа што законската регулатива поврзана со воведување на иновации или развој на МСП генерално се донесува на централно ниво и иста во сите региони.

Институции за поддршка на претпријатија

Слика 33. Законските бариери како пречка за иновативноста на МСП според Институциите за поддршка на МСП

Кај сите Институции за поддршка на МСП, без исклучок преовладува мислењето дека иновативноста не е попречувана од законски бариери.

4.5. ОСЛОБОДУВАЊА ОД ДАНОКОТ НА ДОБИВКА КАКО ПРЕДУСЛОВ ЗА ПОТТИКНУВАЊЕ НА ИНОВАТИВНОСТА

Прашање 4 - Дали доколку постојат одредени ослободувања од данокот на добивка за износи наменети за развој и инвестиции, Вашата компанија би ги зголемила вложувањата и инвестициите во поттикнување и иновативноста:

Да

Не

доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете предлог мерка:

МСП во сите региони

Слика 34. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП во сите три региони

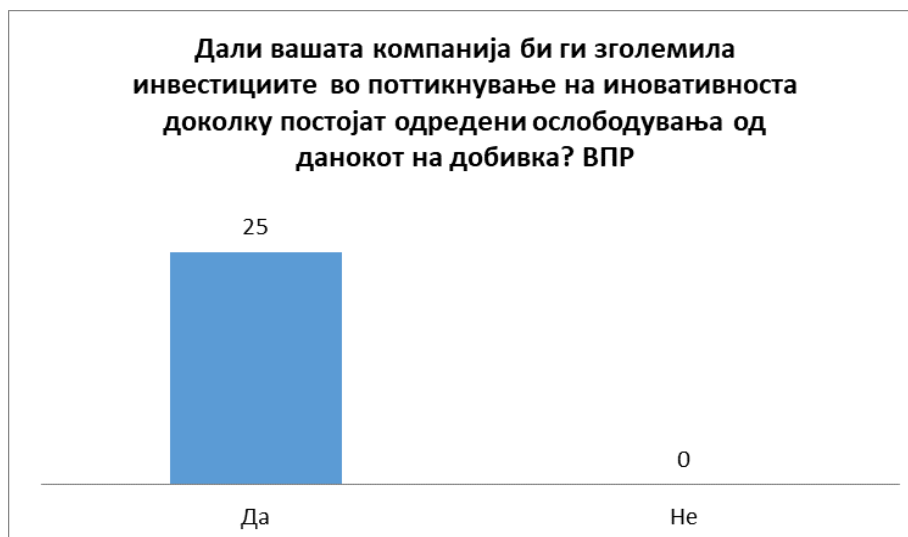

Четири петини од испитаниците, односно 79% сметаат дека воведување на ослободувања од данок на добивка, позитивно би влијаело врз поттикнување на иновациите во МСП.

Добиени одговори по регион

Вардарски плански регион

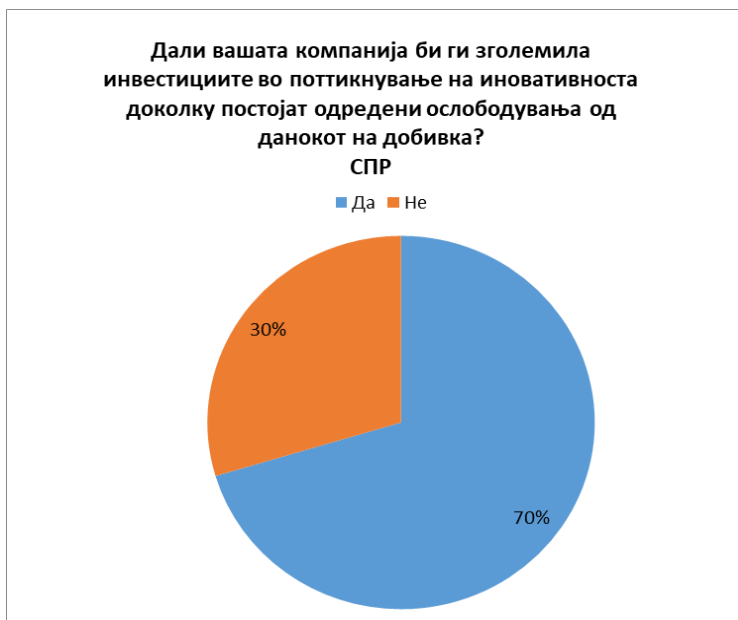
Слика 34. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП во Вардарски регион

Сите МСП од Вардарски регион, без исклучок, навеле дека воведување на ослободувања од данок на добивка, позитивно би влијаело врз поттикнување на иновациите во МСП.

Скопски плански регион

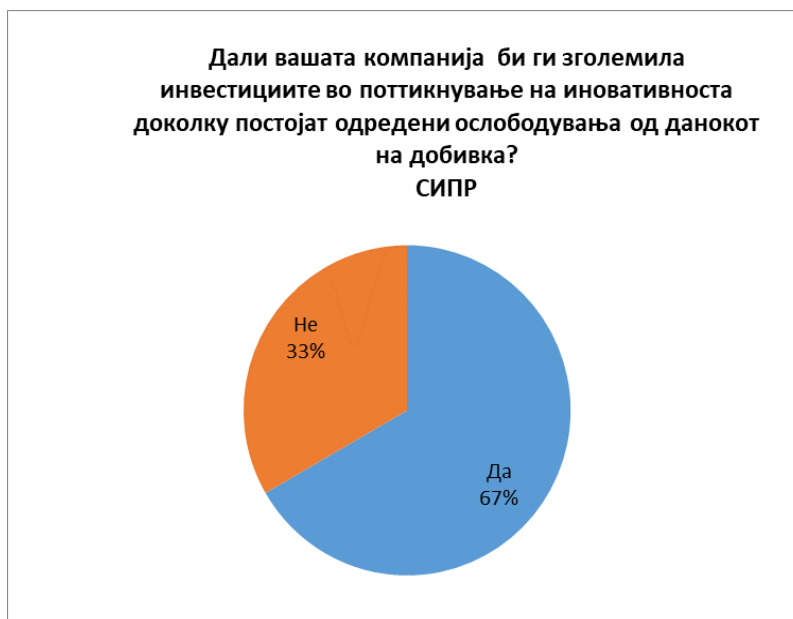
Слика 35. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП во Скопски регион

70% од интервјуираните МСП од Скопскиот плански регион сметаат дека воведување на ослободувања од данок на добивка, позитивно би влијаело врз поттикнување на иновациите во МСП.

Североисточен плански регион

Слика 36. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП во Североисточен регион

Две третини, односно 67% % од интервјуираните МСП од Североисточниот плански регион сметаат дека повеќе би вложувале во иновативни активности, доколку би се вовело ослободувања од данок на добивка.

Споредба помеѓу регионите

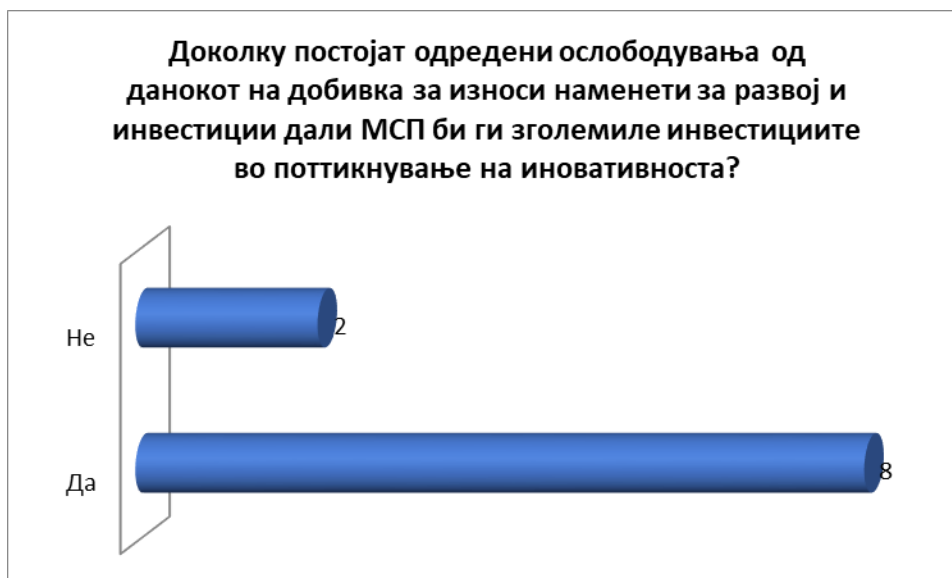
Слика 37. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП – споредба помеѓу регионите

Убеденоста во позитивните ефекти од воведување на ослободувања од данокот на добивка е најголемо во Вардарскиот регион.

Институции за поддршка на претпријатија

Слика 38. Влијание на ослободувања од законот за добивка врз вложувањата во иновативни активности кај МСП според Институциите за поддршка на МСП

Четири петини од претставниците на Институциите за поддршка на МСП сметаат дека воведување на ослободувања од данок на добивка, позитивно би влијаело врз поттикнување на иновациите во МСП, што во целост се совпаѓа со перцепцијата на испитаниците од МСП.

5. ЗАКЛУЧОЦИ, ПРЕПОРАКИ

Заклучоци:

- Постои ниско ниво на самокритичност кај испитаниците, врз основа на тоа што личните карактеристики, како и несоодветното лидерство се наведени како најмалку важни бариери за поттикнување на иновативните процеси.
- Најчести бариери за иновативноста се оние од надворешна природа, кое се гледа од одговорите и на првото и на второто прашање. Тоа доведува до заклучок дека претставниците на МСП вината за нивната ниска иновативност ја лоцираат надвор од нивните претпријатија.
- Постои разлика во однос на идентификување на главните пречки кои го попречуваат процесот на иновациите, помеѓу МСП и Институциите за нивна поддршка. За разлика од МСП, кои недостатокот на ресурси го сметаат за најголема пречка за иновациите, претставниците на Институциите за поддршка на МСП, несоодветните човечки ресурси ги сметаат за главна бариера која го прпечува развојот на иновации. Следна по важност е

фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки. Недостатокот на ресурси е една од помалку важните бариери, заедно со непостоење на систем за поттикнување на иновации и недостаток на стратешко планирање и немање визија.

- Во однос на законската регулатива како бариера за попречување на иновативноста, како и за ефектите од евентуално ослободување од данок на добивка не постојат разлики помеѓу мислењата на МСП и Институциите за нивна поддршка.

Препораки:

5. Иако по одредени прашања постојат разлики помеѓу интервјуираните МСП во трите региони, сепак регионалните специфичности не се толку значителни за да се даваат посебни услуги на регионално ниво.
6. Поради фактот што постојат разлики во перцепцијата за одредени бариери за иновации, помеѓу МСП и Институциите што го поддржуваат нивниот развој, неопходна е интензивирање на комуникацијата и зајакнување на меѓусебната соработка. Затоа покрај давањето на редовни услуги кои ќе се развијат врз основа на најдобрите практики од други слични институции, како и анализите направени во рамките на овој проект (Анализа на бариерите на МСП, Анализа на иновативниот капацитет), Виртуелниот Центар (Hub) за Иновации треба да посвети посебно внимание на подобрување на соработката помеѓу МСП, Институциите за поддршка на МСП и научно-истражувачки центри.
7. Поради тоа што е евидентна тендецијата да се лоцира вината за недоволна иновативност надвор од рамките на претпријатијата, неопходно е да се посвети особено внимание на едукација на менаџерите за важноста од поттикнување на иновативноста како средство за зголемување на конкурентноста.
8. Виртуелниот Центар за Иновации треба да се насочи кон отклонување на идентификуваните бариери, преку креирање на услуги врз основа на специфилните потреби на МСП, а не само врз база на најдобрите практики од други земји со сосема друг екосистем за поддршка на МСП.

6. АНЕКСИ

Анекс 1 – Прашалник дистрибуиран до МСП

ПРАШАЛНИК ЗА ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА БАРИЕРИТЕ И АНАЛИЗА НА ИНОВАТИВНИОТ КАПАЦИТЕТ НА КОМПАНИИТЕ

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ	
Назив на институцијата:	
Адреса:	
Број на телефон	
e-mail	
web страна	
Лице од институцијата кое го пополнува прашалникот:	
Позиција/функција во компанијата:	
Датум :	
ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ	
Број на вработени:	

А) Идентификување на бариери за иновации

1. Наведете кои бариери сметате дека го попречуваат процесот на иновации во МСП

- Внатрешни (во рамките на МСП)
- Надворешни (надвор од МСП)

Лични карактеристики

2. Наведете пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации во МСП

- Фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки
- Недостаток на ресурси
- Несоодветно лидерство
- Организациска култура на избегнување на ризик
- Непостоење на систем за поттикнување на иновации
- Несоодветни човечки ресурси (недостаток на знаење и вештини)
- Недостаток на ефектна комуникација помеѓу вработените
- Недоволна интеракција со клиентите и пазарот
- Преголема специјализација
- Недостаток на креативност и нови идеи
- Страв и отпор кон промени
- Недостаток на стратешко планирање и немање на визија

3. Дали развојот на иновативноста е попречуван од одредени законски бариери (регулатива)?

- Да
- Не

Доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете кои се тие:

-----

4. Дали сметате дека доколку постојат одредени ослободувања од данокот на добивка за износи наменети за развој и инвестиции, МСП би ги зголемиле вложувањата и инвестициите во поттикнување на иновативноста:

- Да
- Не

доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете предлог мерка:

Б) Анализа на иновативниот капацитет (GAP analysis)

Човечки ресурси

1. На кој начин сметате дека во МСП се развиваат идеи и се поттикнува презентацијата на идеите на вработените ? (Можни се повеќе одговори)

- Постојат алоцирани средства за развој на идеи
- Постои web-портал и/или лице за пријава на идеи од вработените и нивна валоризација
- На вработените им е одредено во кој сегмент на работење е потребно да развиваат идеи
- Тоа е спонтан процес

2. Според вас колкаво внимание посветуваат менаџерите на МСП во стимулирањето и активирањето на проекти поврзани со истражување, развој и иновации:

- Не значително
- Релативно
- Големо
- Тоа им е еден од врвните приоритети

Истражување и развој – Вложувања во развој на иновативниот капацитет

1. Според вас дали изворите на идеи во МСП во Македонија се примарно интерни или екстерни? (Интерните идеи се однесуваат на идеи од вработените. Екстерни идеи се однесуваат на купувачите, добавувачите, пазарот, конкуренцијата, факултетите и сл.)

- Интерни
- Повеќе интерни отколку екстерни
- Подеднакво интерни и екстерни
- Екстерни
- Не ми е познато

2. На кој начин во МСП се развиваат идеи и се поттикнува презентацијата на идеите на вработените ? (Можни се повеќе одговори)

- Постојат алоцирани средства за развој на идеи
- Постои web-портал и/или лице за пријава на идеи од вработените и нивна валоризација
- На вработените им е одредено во кој сегмент на работење е потребно да развиваат идеи
- Тоа е спонтан процес
- Не се развиваат идеи од вработените

3. Кои извори на финансии за развој на иновации, најчесто се користени од страна на МСП? (Можни се повеќе одговори)

- Сопствени средства и/или позајмици
- Кредити од деловните банки
- Ризичен капитал
- Различни средства за поддршка (државни, ЕУ-фондови и др.)
- Не развиваат иновации

Институционална поддршка

1. Дали поддршка од Владата на Република Македонија и нејзините институции за иновативни активности (истражување и развој) е соодветна?

- Да
- Не

2. Кои би биле потенцијалните придобивки на МСП од воспоставување на Виртуелен Центар (Hub) за Иновации ?

- Подобра соработка со други фирми
- Подобра соработка со образовни и научно истражувачки институции

- Зголемен број на иновации
- Зајакнати вештини за воведување на иновации
- Создавање на култура погодна за иновации
- Друго (Ве молиме наведете)

---

4. Дали имате одредени предлози за воведување одредени институционални активности и мерки кои можат да ја поттикнат иновативноста и да ги стимулираат компаниите да вложуваат во истражување, развој и иновации:

Искрено го цениме Вашето време и напор!

Ви Благодариме на соработката!

Анекс 2 – Прашалник дистрибуиран до Институциите за поддршка на МСП

**ПРАШАЛНИК ЗА ИДЕНТИФИКУВАЊЕ НА БАРИЕРИТЕ И АНАЛИЗА НА ИНОВАТИВНИОТ
КАПАЦИТЕТ НА КОМПАНИИТЕ**

КОНТАКТ ИНФОРМАЦИИ	
Назив на институцијата:	
Адреса:	
Број на телефон	
e-mail	
web страна	

Лице од институцијата кое го пополнува прашалникот:	
Позиција/функција во компанијата:	
Датум :	
ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ	
Број на вработени:	

Annex 2 Prasalnik za institucii

А) Идентификување на бариери за иновации

1. Наведете кои бариери сметате дека го попречуваат процесот на иновации во МСП

- Внатрешни (во рамките на МСП)
- Надворешни (надвор од МСП)
- Лични карактеристики

2. Наведете пет најважни бариери кои го попречуваат процесот на иновации во МСП

- Фокусирање на краткорочни резултати, наместо на долгорочни придобивки
- Недостаток на ресурси
- Несоодветно лидерство
- Организациска култура на избегнување на ризик
- Непостоење на систем за поттикнување на иновации
- Несоодветни човечки ресурси (недостаток на знаење и вештини)
- Недостаток на ефектна комуникација помеѓу вработените
- Недоволна интеракција со клиентите и пазарот
- Преголема специјализација
- Недостаток на креативност и нови идеи
- Страв и отпор кон промени
- Недостаток на стратешко планирање и немање на визија

3. Дали развојот на иновативноста е попречуван од одредени законски бариери (регулатива)?

Да

Не

Доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете кои се тие:

---

4. Дали сметате дека доколку постојат одредени ослободувања од данокот на добивка за износи наменети за развој и инвестиции, МСП би ги зголемиле вложувањата и инвестициите во поттикнување на иновативноста:

Да

Не

доколку одговорите потврдно, Ве молиме наведете предлог мерка:
